

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАДАННІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

УДК 657.6:004

Дейнеко Є.В., к.е.н., доцент
Кафедри контролю і аудиту
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Сучасні умови розвитку інформаційних технологій ставлять перед аудитором нові завдання по їх ефективному використанню в процесі надання аудиторських послуг. З одного боку ці завдання стосуються пошуку актуальної та достовірної інформації, яка може бути необхідною аудитору, з іншого боку – потреби у відповідній обробці такої інформації та ефективному використанню результатів обробки. Від того, наскільки якісно та швидко сучасний аудитор зможе використати можливості інформаційного простору, залежить напряму його здатність залишитись на ринку аудиторських послуг.

Проблеми автоматизації, комп'ютеризації та іншого застосування сучасних інформаційних технологій в аудиті залишаються недостатньо висвітленими у науковій та практичній літературі. Найбільший відомими у цій сфері науковцями є: Івахненко С.В., Завгородній В.І., Одинцов Б.Є. Романов А.Н., Щербаков Н.С. та інші.

Незважаючи на те, що певні наукові розробки мають місце, проте існує необхідність значного розширення теоретичного обґрунтування напрямів застосування сучасних інформаційних технологій, перш за все, через нагальну практичну потребу суб'єктів аудиторської діяльності.

Метою цього дослідження є формулювання пріоритетних напрямів використання сучасних інформаційних технологій при наданні аудиторських послуг.

Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність» [1] аудиторська діяльність – підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг.

Виключний перелік послуг, які можуть надавати суб'єкти аудиторської діяльності встановлений рішенням Аудиторської палати

України від 27.09.2007 № 182/5 «Про затвердження Переліку послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми)» [2]. Цей перелік містить чотири групи послуг, які можуть надавати аудитори:

1. Завдання з надання впевненості.

2. Супутні послуги, визначені Міжнародними стандартами супутніх послуг.

3. Інші послуги, пов'язані з професійною діяльністю аудиторів (аудиторських фірм), визначені Законом України «Про аудиторську діяльність».

4. Організаційне та методичне забезпечення аудиту.

За останніми наявними даними статистики ринку аудиторських послуг із Звіту Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2015 рік [3], найбільшу частку (за грошовими показниками) займають наступні послуги:

1. Завдання з надання впевненості – 44%, в тому числі 37% завдань з обов'язкового та ініціативного аудиту.

2. Інші послуги, пов'язані з професійною діяльністю аудиторів (аудиторських фірм) – 49%, в тому числі 27% консалтингових послуг та 12% послуги з ведення бухгалтерського обліку.

Отже, як свідчить практика сучасного аудиту в Україні, послугами, які формують основні грошові потоки для суб'єктів аудиторської діяльності є аудит, консалтинг та бухгалтерський аутсорсинг. Отже базові напрями використання сучасних інформаційних технологій при наданні аудиторських послуг повинні будуватися саме із врахуванням основних напрямів діяльності аудиторів та аудиторських фірм, віддаючи пріоритет визначеним трьом видам послуг.

Кожна із наведених послуг має свої особливості, які базуються на меті їх надання. В залежності від мети надання тієї чи іншої послуги (у термінології Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [4] – завдання), існують специфічні процедури, які потребуватимуть використання інформаційних технологій.

Так, згідно з МСА 200 метою з аудиту є підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової звітності. Її досягають через висловлення аудитором думки про те, чи складена фінансова звітність у

всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності.

Висловлена думка, у свою чергу, є результатом оцінки достатності та прийнятності аудиторських доказів, отриманих в результаті виконаних аудиторських процедур. Аудиторські процедури визначаються в процесі планування аудиту, як дії, розроблені у відповідь на оцінені ризики.

Кожен з цих етапів аудиту, як і етап, що передує прийняттю завдання, потребує відповідної забезпеченості інформаційними технологіями, із врахуванням регламентованості кожного з етапів з боку професійних стандартів, вимог чинного законодавства, кодексу етики та внутрішньофірмових стандартів кожної окремої аудиторської фірми.

Ці обмеження вимагають побудови окремих підходів до застосування інформаційних технологій для кожного етапу завдання з аудиту.

На відміну від завдань з аудиту, завдання з надання консультацій регламентуються, перш за все, умовами договору та власними принципами побудови роботи, що, певною мірою, надає можливість більш широкого застосування інформаційних ресурсів та технологій. Основними напрямками їх застосування для цього виду завдань буде пошук інформації, необхідної для надання консультації, її верифікація та оформлення результатів послуг.

Завдання з ведення бухгалтерського обліку передбачають побудову механізму інформаційного обміну між клієнтом та аудитором, а також окремих процесів ведення бухгалтерського обліку та відповідного звітування до державних органів.

Судячи з практичного досвіду та аналізу теоретичних робіт, спостерігається суттєва недостатність розроблених підходів до організації використання інформаційних технологій аудиторськими фірмами та аудиторами.

Таким чином, існує необхідність формування теоретико-методичної бази використання сучасних інформаційних технологій за наступними пріоритетними напрямками, а саме завдань з:

- аудиту;
- надання консультацій;
- ведення бухгалтерського обліку.

Інші ж види послуг або є спорідненими із визначеними напрямками, або є не значними в цілому.

Розвиток теоретико-методичних підходів до організації використання сучасних інформаційних технологій дозволить вивести якість послуг, які надають аудитори на новий рівень, що сприятиме зростанню економіки в цілому.

Література

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 № 3125-XII – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

2. Рішення Аудиторської палати України від 27.09.2007 № 182/5 «Про затвердження Переліку послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми)» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apu.com.ua/files/ris/734345289.doc

3. Звіт Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2015 рік – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/940-1245-987>

4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2014 року) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/891-mizhнародni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-u-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2014-roku>